

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत (RKVY)
परंपरागत कृषि विकास योजना (PKVY) सन
२०२४-२५ मध्ये राबविण्यासाठी सर्वसाधारण
प्रवर्गाचा निधी वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : योजना ३३२४/प्र.क्र.७१/१-अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई- ४०००३२

दिनांक : २३ जुलै, २०२४.

- वाचा :- १) केंद्र शासनाने www.agricoop.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय कृषि विकास योजना (AKVY) परंपरागत कृषि विकास योजना (PKVY) बाबतच्या मार्गदर्शक सूचना.
- २) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.योजना ३३२३/प्र.क्र.१२२/१-अ, दिनांक २०.१०.२०२३
- ३) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.योजना ३३२३/प्र.क्र.१२४/१-अ, दिनांक १०.०१.२०२४
- ४) राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या इतिवृत्ताचे पत्र क्र. RKV-०४२४/CR-१११/१४-A, दिनांक १३ मे, २०२४.
- ५) कृषि आयुक्तालयाचे जा.क्र. कृ.आ./पीकेव्हीवाय /सर्वसाधारण/१६१११/२०२४, दिनांक २०.०६.२०२४
- ६) कृषि आयुक्तालयाचे जा.क्र. राकृवियो/टि-०३/प्र.क्र.३९/र-२१०/२०२४, दि.१०.०७.२०२४
- ७) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.योजना ३३२४/प्र.क्र.७१/१-अ, दिनांक १२.०७.२०२४

प्रस्तावना :-

सन २०१६-१७ पासून राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजना ही गट शेती आधारीत सेंद्रिय शेती योजना केंद्र हिस्सा ६०% व राज्य हिस्सा ४०% याप्रमाणात राज्यात राबविण्यात येत आहे. सन २०२३-२४ पासून सदर योजना राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत राबविण्यात येत आहे. या योजनेच्या माध्यमातून सेंद्रिय शेतीस व सेंद्रिय निविष्टा वापरण्यास प्रोत्साहन देणे, प्रमाणिकरण करणे, शेतकऱ्यांच्या शेतावर सेंद्रिय निविष्टा तयार करणे, रासायनिक किटकनाशके उर्वरीत अंशमुक्त शेतमाल ग्राहकास उपलब्ध करून देणे, तसेच शेतीवर आधारीत प्रशिक्षण घेणे, कमी खर्चाच्या तंत्रज्ञानाचा अवलंब करून शेतकऱ्यांना उत्पादन खर्च कमी करून आर्थिक उत्पन्न वाढविणे या बाबी योजनेत समाविष्ट आहेत.

सन २०२०-२१ मधील ३७० गट, सन २०२२-२३ मधील ५०० गट व सन २०२३-२४ मध्ये ८५० गट असे एकूण १७२० गटांची स्थापना करून सदर योजनेची अंमलबजावणी

करण्यात येत आहे. सदर योजना गट आधारीत असून २० हेक्टर क्षेत्राचा एक गट याप्रमाणे गट स्थापन करण्यात येत आहे. योजनेअंतर्गत एकदा निवड केलेल्या गट/लाभार्थीस ३ वर्ष लाभ देण्यात येतो. राष्ट्रीय कृषि विकास योजने अंतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजनेकरीता २०२४-२५ करीता प्रवर्गनिहाय प्रथम हप्ता केंद्र शासनामार्फत मंजूर करण्यात आलेला आहे.

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजनेअंतर्गत १७२० गटांच्या घटकांची सन २०२४-२५ मध्ये अंमलबजावणी करण्यासाठी लेखाशिर्ष क्र २४०१. ए०५६ अंतर्गत केंद्र हिस्सा रु.४२६.०० लाख व त्यास समरूप लेखाशिर्ष २४०१ए०६५ अंतर्गत राज्य हिस्सा रु.२८४.०० लाख असा एकूण रु.७१०.०० लाख निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सन २०२४-२५ मध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत परंपरागत कृषि विकास योजनेअंतर्गत १७२० गटांच्या घटकांची अंमलबजावणी करण्यासाठी सर्वसाधारण प्रवर्गाकरीता लेखाशिर्ष क्र.२४०१ ए०५६ अंतर्गत केंद्र हिस्सा रु.४२६.०० लाख व त्यास समरूप लेखाशिर्ष २४०१ ए०६५ अंतर्गत राज्य हिस्सा रु.२८४.०० लाख असा एकूण रु.७१०.०० लाख इतका निधी वितरीत करण्यात येत आहे.

२. सदर निधी प्रदान केलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार खर्च करण्यात येईल याची दक्षता घेण्यात यावी. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च मंजूर होणाऱ्या अनुदानातून भागविण्यात येऊन पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

सर्वसाधारण प्रवर्ग :-

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक -डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (००)(३५)कृषी उन्नती योजना - परंपरागत कृषि विकास योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना), केंद्र हिस्सा- ६०%, २४०१ ए ०५६ कार्यक्रम, ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) ३३, अर्थसहाय्य.	मागणी क्रमांक -डी-३ २४०१ पीक संवर्धन, (००)(३६) कृषी उन्नती योजना - परंपरागत कृषि विकास योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना), राज्य हिस्सा -४० %, २४०१ ए ०६५ कार्यक्रम, ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) ३३, अर्थसहाय्य.

३. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे-

- १) सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधिन मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावी.
  - २) खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवून सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत. योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.
  - ३) योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातीला अखर्चीत रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येतील व संदिग्धता राहणार नाही.
  - ४) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
  - ५) सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/P.W.D / मॅन्युअलचे अधिन राहून/C.V.C.तत्त्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/नियम/परिपत्रक/तरतुदी नुसार, बजेट व कोषागार नियमावली नुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.
  - ६) वेळोवेळी शासन निर्णयान्वये वितरीत केलेला सर्व निधी पीएफएमएस (PFMS) मधील SNA प्रणालीद्वारे वितरीत करण्याची कार्यपद्धती बंधनकारक राहिल.
४. सदर योजनेकरीता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व त्यांच्या कार्यालयातील सहायक संचालक, लेखा-१ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
५. सदर निधी खर्च करतांना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/ टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/P.W.D. मॅन्युअलच्या अधिन राहून/C.V.C.तत्त्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार/प्रचलित शासन निर्णय/नियम/परिपत्रक/तरतुदीनुसार, बजेट व कोषागार नियमावलीनुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अंमलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन निर्णय/अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहिल.
६. प्रस्तुतचे आदेश वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ मधील भाग-पहिला, उपविभाग तीन मधील अनुक्र.४ येथील नियम २७ (२) (ब) अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान केलेल्या

शक्तीनुसार व वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.३४/अर्थ-३, दि.०१.०४.२०२४ नुसार विभागाच्या स्तरावर निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२४०७२३१८२८२८२२०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उमेश चांदिवडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
४. प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. सहसचिव (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर .
९. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
१०. प्रकल्प संचालक, डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशन, अकोला.
११. सर्व प्रकल्प संचालक (आत्मा).
१२. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
१३. सहाय्यक संचालक, लेखा-१, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१४. कार्यासन १४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. कार्यासन व्यय-१, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.